

Raadsvoorstel

Datum raadsvergadering

12 oktober 2023

Datum

18 juli 2023

Agendanummer

Portefeuillehouder

C.H. van den Bos

Zaaknummer

018448448

Onderwerp

Meerjarenagenda 2024-2028; regio Zwolle stapt door!

Aan de leden van de raad,

Voorgesteld besluit

1. In te stemmen met de 'meerjarenagenda 2024 – 2028 regio Zwolle stapt door!', deel te nemen aan alle programmalijnen.
 2. De financiële gevolgen, waarmee rekening is gehouden in de Kadernota 2024, te verwerken in de begroting 2024.
 3. De deelname aan de programmalijnen in het tweede jaar evalueren, rekening houdend met de kanttekeningen, met name over de governance en het risico op dubbel werk.
 4. Bij het informeren van de regio Zwolle over de deelname door de gemeente Urk, nogmaals extra aandacht en steun vragen voor deelregionale belangen, met name ten aanzien van de verdubbeling en verbetering van de N50 en de Lelylijn.
-

Inleiding

In april 2023 heeft het bestuur van de regio Zwolle de "Meerjaren Agenda 2024 - 2028 regio Zwolle stapt door!" vrijgegeven. Begin mei is deze gedeeld met de gemeenteraad en op 15 mei was er een informatiebijeenkomst voor raads- en statenleden in Dronten, waar bestuurlijk gezant Arie Slob een toelichting heeft gegeven en vragen heeft beantwoord. Zie bijlage 2 voor de presentatie. Inmiddels zijn de diverse programmalijnen uit de regionale Agenda financieel meegenomen in de kadernota 2024. Besluitvorming over deelname heeft nog niet plaatsgevonden. Daarover wordt u in dit voorstel geadviseerd.

Begin mei is de volgende boodschap aan de gemeenteraad meegegeven:

Wij geven daarom op voorhand het volgende, op hoofdlijnen, aan u mee:

- *Wij onderschrijven de uitgangspunten van samenwerking, de visie, missie en ambities. Zeker vanuit regionaal perspectief.*
- *De Regio Zwolle werkt vanuit het perspectief van brede welvaart, maar focust de komende jaren nadrukkelijk op 'economie & arbeidsmarkt' en 'ruimtelijke ontwikkeling'.*
- *Wij hebben inhoudelijk aandacht gevraagd voor de bereikbaarheid en toegankelijkheid van met name zorg en onderwijs en ook bijvoorbeeld de N50, Lelylijn en Ketelbrug onder de aandacht gebracht. Wij zullen in dit licht nog een afweging maken ten aanzien van de aanpak/programma's in deze meerjarenagenda.*
- *Wij zijn tevreden over de huidige aanpak op economisch gebied en de human capital agenda.*
- *Financieel zullen de gevolgen nog nader (moeten) worden afgewogen in de kadernota. De huidige bijdrage van ruim € 4 per inwoner zal flink stijgen en voortaan geïndexeerd worden.*

In de meerjarenagenda zitten 4 programmalijnen. Er kan per programmalijn worden ingestapt (niet per project). De vier programmalijnen zijn:

- economie (€ 1,31 per inwoner)
 - Krachtige en toegankelijke kennis- en innovatiestructuur gericht op sectoren en transities
 - Ondernemersecosysteem en dienstverlening
 - Ruimtelijk economische visie – beleidsverkenning regionaal vestigingsklimaat voor bedrijven
 - Lerende regio en onderzoeksprogrammering
- arbeidsmarkt (€ 2,34 per inwoner)
 - Leven lang ontwikkelen en inzet op leercultuur
 - Versterken en uitbreiden arbeidsmarkt-infrastructuur
 - Talenten binden en boeien
 - Inclusie
 - Veranderopgaven op de arbeidsmarkt
- duurzame groei en leefkwaliteit (€ 0,75 per inwoner)
 - Regionale sponsstrategie
 - Ruimtelijk economische visie
 - Stedelijk Zwolle
 - Vitale kernen en gezonde buurten
 - Landelijk gebied – groeien in balans
 - Kennisdeling
 - Overkoepelend programma
- bereikbaarheid daily urban system (€ 0,19 per inwoner)
 - Regionale mobiliteitstransitie
 - Port of Zwolle
 - Karakteristieke stationsomgevingen
 - Kennisdeling
 - Overkoepelend programma

Inhoudelijk staan er goede zaken in de meerjarenagenda. In dat opzicht is het glas halfvol. Er wordt beschreven wat de nieuwe koers is, dat wordt ingezet op brede welvaart en over de basis en meerwaarde van de samenwerking. De visie, missie, ambities en doelen zijn, zeker vanuit regionaal perspectief, logisch, helder en wenselijk. Dat kunnen wij onderschrijven.

Met name over economie en de human capital agenda zijn de ervaringen positief. En er zijn ontwikkelingen ten aanzien van bijvoorbeeld vitale kernen en klimaatadaptatie, waar het wenselijk is dat we aan tafel zitten en meebepalen. Aan de andere kant is er in elke samenwerking sprake van geven en nemen. De doelen die we vanuit het belang van Urk dan wel noordelijk Flevoland nog willen bereiken, komen echter niet dichterbij door niet mee te doen in de regio Zwolle. Alles overwegende, rekening houdend met het gegeven dat de meerkosten in de kadernota meegenomen zijn, wordt voorgesteld om de meerjarenagenda te onderschrijven, structureel mee te doen aan de basissamenwerking en aanvullend mee te doen met alle programmalijnen, in eerste instantie voor 2 jaar.

Daarnaast wordt voorgesteld de gelegenheid te benutten door nogmaals aan te geven dat de regio Zwolle extra aandacht moet geven aan de deelregionale belangen (primair inzet op de N50-verdubbeling en steun voor de Lelylijn).

Beoogd resultaat / effect

Instemmen met de meerjarenagenda 2024 – 2028, regio Zwolle stapt door!

Integraal samenwerken binnen de regio Zwolle aan complexe en urgente opgaven.

Argumenten

algemeen

1. De gemeente Urk kent een sterke relatie met het daily urban system regio Zwolle. Op het gebied van economie, onderwijs, voorzieningen en bereikbaarheid. Samen versterken we elkaar en laten we één geluid horen richting het Rijk. De vorm van een lichte netwerksamenwerking past daar goed bij. Partijen dragen hieraan bij vanuit hun eigen rol en verantwoordelijkheid.
2. Het regiobureau faciliteert de samenwerking tussen de betrokken partijen en zorgt voor een gezamenlijke lobby. Dat vraagt om een goed georganiseerd bureau en een transparante werkwijze. Wij onderkennen dat hierin een versterking nodig is.
3. Onze inbreng vanuit het Flevolandse smaldeel van de regio Zwolle, onder meer over de N50, Lelylijn, Ketelbrug, onderwijs en met name de toegankelijkheid van zorg is niet goed terug te vinden in de concrete acties/aanpak. Dat komt met name door de focus van de regio op economie & arbeidsmarkt en ruimtelijke ontwikkeling/woningbouw. Meer in het algemeen zijn de haakjes wel opgenomen in de meerjarenagenda. Maar de brede welvaart-gedachte lijkt meer de kapstok waarin de programma's hangen, dan dat er breed op de verbetergebieden wordt ingezet. Juist daarom is het verstandig om mee te blijven doen en de focus meer proberen te verbreden/verleggen naar wat Urk en noordelijk Flevoland willen.
4. De regio Zwolle is verder één van de 17 NOVEX-gebieden in Nederland. Als NOVEX-gebied gaat de regio een langdurige samenwerking aan met het Rijk op het gebied van klimaatadaptatie, wonen, werken en mobiliteitstransitie binnen alle kernen in de regio.
5. Concrete opgaven worden nog uitgewerkt en uitgevoerd door belanghebbende deelnemers, in een zogenoemde 'coalition of the willing'. Meedoen is dus niet vrijblijvend. Elke twee jaar worden de uitvoeringsprogramma's geëvalueerd en zo nodig bijgesteld.
6. Aan de ambities van de regio wordt gewerkt langs twee inhoudelijke uitvoeringslijnen, waarin de vier programmaliijnen worden ondergebracht. De twee uitvoeringslijnen zijn 'economie en arbeidsmarkt' en 'ruimtelijke ontwikkeling/duurzame groei en leefontwikkeling'. Momenteel wordt gewerkt aan een vernieuwde governancestructuur. Die zal onder meer de helderheid en transparantie verbeteren. Dit is momenteel nog niet uitgekristalliseerd en volgt als een apart voorstel na het zomerreces.

Kanttekeningen algemeen

1. Het Regiobestuur heeft gekozen voor een getrapte besluitvorming. Gemeenten is gevraagd om nu in te stemmen met de meerjarenagenda, inclusief financiering. Met de provincies wordt pas dit najaar gesproken over het samenwerkingsarrangement en de bijbehorende financiering. Het is nog onzeker wat daar uitkomt en wat eventueel de gevolgen zijn voor de uitvoering van de meerjarenagenda. De verwachting is overigens dat de provincies de waarde van de regio Zwolle zonder meer onderschrijven.
2. Tot op heden is de regio Zwolle vooral actief op het terrein van economie en Human Capital. De komende jaren wil de regio de samenwerking in het ruimtelijke domein versterken. Dat hangt samen met de aanwijzing van de regio Zwolle als NOVEX-gebied door de Rijksoverheid. Er is duidelijkheid nodig over de wijze waarop het NOVEX-gebied in relatie wordt gebracht met de provinciale rol in het ruimtelijk domein om de ruimtelijke puzzel te leggen. Ook op het gebied van economie en Human Capital kan er sprake zijn van overlap tussen de activiteiten van ontwikkelmaatschappij Horizon of het regionaal werkcentrum. Het gevaar bestaat dat er meerdere loketten ontstaan. Naast onduidelijkheid naar (potentiële) gebruikers, zou dit ook geen efficiënte besteding van middelen zijn. Belangrijk is dat hierin de samenwerking wordt gezocht. Het is onwenselijk als er nieuwe structuren naast de bestaande structuren ontstaan.

3. De governance verdient verbetering. Er is onvoldoende transparantie over hoe vertegenwoordigers aan bepaalde tafels (komen te) zitten, namens wie de vertegenwoordigers daar zitten en hoe een afspiegeling van de grotere regio daarin een rol speelt. Er is nog geen gedeeld beeld over rollen, taken en verantwoordelijkheden. Besluitvorming moet vanzelfsprekend te allen tijden plaatsvinden door de bevoegde bestuursorganen en niet door de regio. De meerjarenagenda geeft over de governance nu nog niet de gewenste duidelijkheid, terwijl dit een belangrijk fundament is voor de toekomstige samenwerking. De verwachting op basis van conceptvoorstellen, is dat de governance flink verbeterd wordt in de loop van 2023.
7. Onder de optionele vier programmalijnen (zie kopje Financiën hieronder) vallen diverse programma's. Sommige programma's, zoals 'Inclusie', 'Stedelijk Zwolle' of 'Karakteristieke stationsomgevingen', spelen in een deel van de regio Zwolle. Uit navraag blijkt dat de kosten voor die programma's echter uitsluitend bij de betreffende deelnemers landen.
8. Los van de meerjarenagenda Regio Zwolle, maakt Urk ook deel uit van de regio Flevoland en NOVEX-gebied Lelystad, er is sprake van een overlap in thema's. Bijvoorbeeld op het gebied van woningbouw of economische visie. Aan de ene kant is betrokkenheid of in ieder geval aansluiting bij beide regio's gewenst, omdat we daar hoe dan ook een onderdeel van zijn. Aan de nadere kant zijn dubbel werk of mogelijk botsende visies of elementen daarvan onwenselijk. Vanzelfsprekend wil iedereen dubbel werk voorkomen. Dat is echter geen garantie en daarom is dit een aandachtspunt dat met name bij de evaluatie meegenomen zal worden.

Inhoudelijk

- Economie

In de tweede helft van 2023 wordt de Ruimtelijke Economische Visie (REV) voor de regio Zwolle opgesteld. Deze Ruimtelijke Economische Visie, met een doorkijk naar 2040, zal als basis dienen voor de ruimtelijke afwegingen, zoals de omgevingsvisies, verstedelijkingsstrategie, programmeringsafspraken, de Ruimtelijke Puzzel (die rijk en provincies met elkaar leggen, in samenspraak met gemeenten) en het Provinciaal Programma Landelijk Gebied. Voor de regio Zwolle vormt de REV input voor de ruimtelijke en economische afwegingen op het gebied van programmering van bedrijventerreinen (in het bijzonder locaties voor grootschalige bedrijven) en campusontwikkelingen in de regio.

De gemeente Urk heeft verder een sterke (lokale) economie op het gebied van de blauwe economie zoals het maritieme cluster, visserij en de visverwerking, maar staat ook open voor de versterking van de andere sectoren op Urk. Deze kennis brengt Urk in bij de Regio Zwolle, maar de Regio kan ons ook ondersteunen. Door Kennispoort biedt het de mogelijkheden voor ondernemers om advies en ondersteuning te krijgen bij het starten of uitbreiden van een onderneming, evenals bij vraagstukken op het gebied van innovatie en financiering.

- Arbeidsmarkt

Gezien alle groeiambities en de verwachtingen ten aanzien van de arbeidsmarkt, is dit een belangrijk thema in de regio en ook voor Urk. De ervaringen met de Human Capital Agenda zijn positief. En programmalijnen zoals een leven lang ontwikkelen, talenten binden en boeien en het oppakken van de arbeidsmarktkrapte, in samenwerking met onderwijs en ondernemers, worden van harte ondersteund.

In 2022 is de gemeente Urk als één van de laatste gemeenten aangesloten bij de Human Capital regelingen van de Regio Zwolle. Als gemeente Urk (maar dit geldt ook voor de gehele regio Zwolle), kennen wij een laag werkloosheidscijfer en dat willen wij graag zo houden. Binnen de Human Capital Agenda streven wij naar een wendbare en inclusieve arbeidsmarkt, waarbij we samenwerken met verschillende partijen om regelingen en

maatwerk af te stemmen op de behoeften van onze regio. Dankzij samenwerking met de provincie Flevoland en ook de Regio Zwolle worden inwoners ondersteund in het vinden van werk/scholing en kunnen werkgevers cofinanciering krijgen voor scholing van hun medewerkers. De regio Zwolle is ook continu in gesprek met het UWV, ministeries, tweede kamer en overkoepelende netwerken van werkgevers, werknemers en onderwijsinstellingen om ervoor te zorgen dat regelgeving kunnen worden versimpeld en budgetten sneller aan te wenden zijn.

Doordat de gemeente Urk ook is aangesloten bij de HCA van Regio Zwolle, kunnen ondernemers nu ook aansluiten de sectortafels en liggen bij die sectoren de grote transitievraagstukken op tafel, denk daarbij aan een sectorale aanpak in de techniek en energietransitie, om innovatie op de arbeidsmarkt te stimuleren en kansen te creëren. Er worden ook acties opgesteld en ervaringen gedeeld. Onze arbeidsmarkt houdt niet op bij de gemeentegrens en daarom is het voor de Urker inwoner en ondernemers goed om gebruik te kunnen maken van de HCA regio Zwolle regelingen. Kennispoort helpt jaarlijks meer dan 500 ondernemers en bedrijven op Urk, door hen kosteloos te ondersteunen bij ideeontwikkeling, financiering en het leggen van waardevolle connecties.

We stimuleren ook het leven lang leren voor onze inwoners en dankzij het Ontwikkelfonds Regio Zwolle is het nu makkelijker om je te laten omscholen en zo wendbaarder te maken op de arbeidsmarkt. Daarnaast biedt Regio Zwolle scholingsvouchers van het Ontwikkelfonds Upgrade jezelf aan bedrijven, waardoor bedrijven hun medewerkers kunnen bijscholen en zo beter inzetbaar te maken.

- Duurzame groei en leefkwaliteit

Het is belangrijk om bij de verschillende ontwikkelingen in de regio bewust te zijn dat dit wel moet bijdragen aan een toekomstbestendig gebied. Het is mooi dat de meerjarenagenda dit onderkent. Daarbij wordt specifiek ingezet op klimaatbestendige ontwikkeling en dat is in een delta met lage ligging, bodemdaling en veel water geen overbodig aspect. Ook op Urk worden we geconfronteerd met het feit dat voldoende water voor bedrijven of het kunnen terugleveren van opgewekte duurzame energie niet altijd meer vanzelfsprekend is. Deze grensoverstijgende problematiek is regionaal beter aan te pakken. In samenwerking met en onder de vlag van de regionale sponsstrategie, wordt gewerkt aan klimaatadaptieve inpassing van de verstedelijkingsopgave, gericht op de vraag waar we water gaan vasthouden en toch verder kunnen ontwikkelen. Hoewel Urk niet in het prioritaire gebied met betrekking tot de sponsstrategie ligt, is het verstandig om deze ontwikkelingen te volgen, vanwege de eventuele gevolgen van de keuzes en de meekoppelkansen.

Voor Urk zijn in deze programmalijn verder met name vitale kernen en gezonde buurten, alsmede kennisdeling zeer wenselijk. In de regio Zwolle staan grote ruimtelijke ontwikkelingen op stapel in het kader van de Verstedelijkingsopgave. Voor de programmalijn 'vitale kernen/gezonde buurten' is nog behoorlijk wat uitwerking vereist. Wel is bekend dat de ontwikkelprincipes hier een centrale rol moeten gaan spelen. Op dit moment vindt de regio het programma qua inhoud nog niet stevig genoeg, dat is de volgende stap. Inhoudelijk wordt deze programmalijn qua ruimte voor Urk de meest interessante. Het is daarom verstandig om aan te haken en bij de verdere uitwerking en concretisering aan tafel te zitten.

- Bereikbaarheid en daily urban system

Urk heeft een bijzonder ligging. Urk valt binnen de regio Zwolle, NOVEX-gebied Lelylijn en de provincie Flevoland én er wordt samengewerkt met de MRA. Voor verduurzaming van mobiliteit zijn momenteel de provincie en de MRA onze belangrijkste partners. Terwijl

binnen het NOVEX-gebied Lelylijn onder andere de bereikbaarheid per spoor onderzocht wordt. De regio Zwolle is met name relevant voor de bereikbaarheid naar het oosten, gemeente Urk maakt onderdeel uit van het daily urban system van de regio Zwolle. Voor onze gemeente is binnen de regio Zwolle met name de N50 relevant, de belangrijkste verbinding tussen Urk en Kampen-Zwolle. Volgens de gemeente Urk, Flevoland en de DUN wordt de veiligheid en bereikbaarheid met name verbeterd door rijstroken per rijrichting te scheiden en door een verdubbeling van het aantal rijstroken. De regio Zwolle zet hoofdzakelijk in op transitie van mobiliteit, zoals stimuleren fiets, deelmobiliteit, overstappunten en OV-gebruik. De input vanuit onze regio ten aanzien van de N50 zien we niet voldoende in concrete acties terug. Strategisch is het daarom van belang om aan tafel te blijven zitten, te blijven lobbyen en dit belang van Urk en noordelijk Flevoland te blijven behartigen in regio Zwolle. Zonder medewerking van regio Zwolle kan de verdubbeling van de N50 moeilijk gerealiseerd worden. Op dit moment ligt het grootste belang in deze programmalijn niet in de concrete projecten, maar in de potentie en risico's naar de toekomst toe. Daarnaast is de financiële bijdrage voor deze programmalijn het meest beperkt.

Evaluatie

De basissamenwerking is structureel. De deelname aan de programmalijnen wordt in het tweede jaar geëvalueerd. Op basis van de evaluatie kan langere deelname worden bekrachtigd dan wel heroverwogen.

Kosten, baten, dekking

Meedoen is niet vrijblijvend. Als aan alle vier actielijnen wordt meegedaan, bedraagt dat aanvullend op de basisbijdrage € 4,59 per inwoner (totaal met de basisbijdrage wordt dan € 6,97 per inwoner).

Momenteel is de bijdrage aan de regio Zwolle € 4,25 per inwoner (€ 2,45 basisbijdrage en € 1,80 Human capital agenda). De consequenties zijn meegenomen in de kadernota 2024, waarin een (extra) bedrag van € 100.000 structureel is opgenomen.

Een financiële kanttekening is nog dat deze bedragen in 2024 laag zijn gehouden door inzet van reserves en los van de indexering nog flink zullen stijgen (tot 30% in 2027). Na twee jaar bij de tussentijdse evaluatie, kan de deelname aan de programmalijnen worden heroverwogen. De basisbijdrage is structureel.

Opgavegericht werken	Bijdrage per inwoner 2024	Bijdrage per inwoner 2025	Bijdrage per inwoner 2026	Bijdrage per inwoner 2027
Economie	€ 1,31	€ 1,46	€ 1,64	€ 1,70
Arbeidsmarkt	€ 2,34	€ 2,76	€ 3,12	€ 3,33
Duurzaam groeien en leefkwaliteit	€ 0,75	€ 0,77	€ 0,79	€ 0,82
Versterken bereikbaarheid DUS	€ 0,19	€ 0,19	€ 0,20	€ 0,20
Subtotaal opgavegericht werken	€ 4,59	€ 5,18	€ 5,76	€ 6,06
Basisstructuur				
Public affairs en communicatie	€ 1,13	€ 1,21	€ 1,16	€ 1,19
Regio Zwolle Bureau	€ 1,24	€ 1,50	€ 1,77	€ 1,82
Subtotaal basisstructuur	€ 2,37	€ 2,71	€ 2,93	€ 3,01
Totaal begroot	€ 6,97	€ 7,89	€ 8,68	€ 9,07

Bijlage

Bijlage 1 Meerjaren Agenda 2024 – 2028 regio Zwolle stapt door!

Bijlage 2 Presentatie mei raden Meerjarenagenda Regio Zwolle

Burgemeester en Wethouders van Urk,

C.H van den Bos, burgemeester

C.J.M. Swart, gemeentesecretaris

Raadsbesluit

Zaaknummer

018448448

De raad van de gemeente Urk,

op voorstel van het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Urk
d.d. 12 oktober 2023

gezien het advies van Commissie I d.d. 18 september 2023

besluit:

1. In te stemmen met de 'meerjarenagenda regio Zwolle stapt door!' en deel te nemen aan alle programmalijnen.
2. De deelname aan de programmalijnen in het tweede jaar evalueren, rekening houdend met de kanttekeningen, met name over de governance en het risico op dubbel werk.
3. Bij het informeren van de regio Zwolle over de deelname door de gemeente Urk, nogmaals extra aandacht en steun vragen voor deelregionale belangen, met name ten aanzien van de verdubbeling en verbetering van de N50 en de Lelylijn.

Urk, 12 oktober 2023,

De raad van de gemeente Urk,

de griffier,

de voorzitter,